

Prima instanță: Judecătoria Orhei, sediul Telenești (jud. L. Iarmaliuc)

Instanța de recurs: Curtea de Apel Chișinău (jud. E. Clim. B. Bîrca, St. Iorgov)

Instanța de revizuire: Curtea de Apel Chișinău (jud. E. Clim. O. Cojocaru, St. Iorgov)

DECIZIE

18 noiembrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul

Judecătorii

Ala Cobăneanu

Dumitru Mardari

Iurie Bejenaru

examinând recursul declarat de Elisaveta Istrate, reprezentată de avocatul Victor Burduniuc,

în cauza, la cererea depusă de lichidatorul Gospodăriei Țărănești „Istrati Elizaveta”, Oleg Muntean, împotriva Întreprinderii de Stat Institutul de Tehnică Agricolă „Mecagro”, Societății cu Răspundere Limitată „Agro Meșter HD” cu privire la declararea nulității contractului de cesiune a creanței,

împotriva încheierii din 30 iunie 2020 a Curții de Apel Chișinău prin care s-a respins ca fiind inadmisibilă cererea de revizuire depusă de Elisaveta Istrate împotriva deciziei din 14 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă:

La 27 mai 2016, Gospodăria Țărănească „Istrati Elizaveta” (în continuare G.Ț. „Istrati Elizaveta”), în proces de faliment, reprezentată de lichidatorul Oleg Muntean, a depus cerere împotriva Întreprinderii de Stat Institutul de Tehnică Agricolă „Mecagro” (în continuare ÎS ITA „Mecagro”), Societății cu Răspundere Limitată „Agro Meșter HD” (în continuare SRL „Agro Meșter HD”) solicitând constatarea și declararea nulității contractului de cesiune a dreptului de creanță nr. 25/03/15 din 26 martie 2015 încheiat între G.Ț. „Istrati Elizaveta”, ÎS ITA „Mecagro” și SRL „Agro Meșter HD” și a actului de cesiune a dreptului de creanță din data de 26 martie 2015, cu repunerea părților în situația anterioară încheierii acestora prin dispunerea restituirii sumei de 9792, 26 de euro de la SRL „Agro Meșter HD” în contul ÎS ITA „Mecagro”, ca plată efectuată în baza unui act juridic nul, încasarea de la ÎS ITA „Mecagro” în beneficiul G.Ț. „Istrati Elizaveta” a sumei de 9792, 26 de euro, conform cursului BNM la data efectuării plății.

Prin încheierea din 25 aprilie 2018 a Curții de Apel Chișinău s-a transmis cauza conform competenței la Judecătoria Orhei.

Prin încheierea din 22 mai 2018 a Judecătoria Orhei, sediul Telenești, s-a primit în procedură cererea lichidatorului G.Ț. „Istrati Elizaveta”, Oleg Muntean.

Prin hotărârea din 20 decembrie 2018 a Judecătorei Orhei, sediul Telenești, s-a admis cererea de chemare în judecată depusă de lichidatorul G.Ț. „Istrati Elizaveta”, Oleg Muntean; s-a declarat nul contractul de cesiune a dreptului de creanță nr. 25/03/15 din 26 martie 2015 încheiat între cedentul G.Ț. „Istrati Elizaveta”, cesionarul ÎS ITA „Mecagro” și creditorul SRL „Agro Meșter HD” și s-au repus părțile contractului de cesiune a dreptului de creanță nr. 25/03/15 din 26 martie 2015, în poziția inițială semnării contractului; s-a încasat de la ÎS ITA „Mecagro” în beneficiul G.Ț. „Istrati Elizaveta” suma de 9792, 26 de euro, conform cursului BNM la data efectuării plății.

Prin decizia din 14 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău s-a respins cererea de recurs depusă de SRL „Agro Meșter HD”, reprezentată de avocatul Andrei Tarița și cererea de recurs depusă de ÎS ITA „Mecagro” și s-a menținut hotărârea din 20 decembrie 2018 a Judecătorei Orhei, sediul Telenești.

Prin încheierea din 27 iunie 2019 a Judecătorei Orhei, sediul Telenești, s-a respins cererea ÎS ITA „Mecagro” privind emiterea unei hotărâri suplimentare, în cauza la cererea de chemare în judecată depusă de lichidatorul G.Ț. „Istrati Elizaveta”, Oleg Muntean împotriva ÎS ITA „Mecagro” și SRL „Agro Meșter HD” cu privire la declararea nulității contractului de cesiune a creanței nr. 25/03/15 din 26 martie 2015.

Prin decizia din 24 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău s-a admis recursul declarat de ÎS ITA „Mecagro” și s-a casat integral încheierea din 27 iunie 2019 a Judecătorei Orhei, sediul Telenești și s-a emis o nouă hotărâre suplimentară prin care părțile contractului de cesiune a dreptului de creanță nr. 25/03/15 din 26 martie 2015 încheiat între G.Ț. „Istrati Elizaveta”, ÎS ITA „Mecagro” și SRL „Agro Meșter HD”, s-au repus în situația anterioară încheierii acestui contract, prin dispunerea returnării sumei de 9792, 26 de euro din contul SRL „Agro Meșter HD” în contul ÎS ITA „Mecagro”, ca plată efectuată în baza unui act juridic nul.

La 17 octombrie 2019, Elisaveta Istrate a depus cerere de revizuire, în temeiul art. 447 lit. b), art. 449 lit. c) Cod de procedură civilă, solicitând admiterea cererii de revizuire, rejudecarea cererilor de recurs depuse de SRL „Agro Meșter HD” și ÎS ITA „Mecagro” împotriva hotărârii din 20 decembrie 2018 a Judecătorei Orhei, sediul Telenești; rejudecarea cererii de recurs depusă de ÎS ITA „Mecagro” împotriva încheierii din 27 iunie 2019 a Judecătorei Orhei, sediul Telenești, casarea deciziilor din 14 martie 2019 și 24 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău și a hotărârii din 20 decembrie 2018 a Judecătorei Orhei, sediul Telenești, cu trimiterea cauzei la rejudecare în prima instanță, în alt complet de judecată.

Prin încheierea din 12 decembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău s-a respins ca fiind inadmisibilă cererea de revizuire depusă de Elisaveta Istrate împotriva deciziei din 14 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău.

Prin încheierea din 28 ianuarie 2020 a Curții de Apel Chișinău s-a respins ca fiind inadmisibilă cererea de revizuire depusă de reprezentantul SRL „Agro Meșter HD”, Sergiu Pruteanu împotriva deciziei din 24 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău.

Prin decizia din 11 martie 2020 a Curții Supreme de Justiție s-a admis recursul declarat de Elisaveta Istrate și s-a casat încheierea din 12 decembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău prin care s-a respins ca fiind inadmisibilă cererea de revizuire depusă de Elisaveta Istrate împotriva deciziei din 14 martie 2019 a Curții de Apel

Chișinău, cu restituirea cauzei în Curtea de Apel Chișinău spre rejudecarea cererii de revizuire depuse de Elisaveta Istrate.

Prin decizia din 06 mai 2020 a Curții Supreme de Justiție s-a respins recursul declarat de SRL „Agro Meșter HD” și s-a menținut încheierea din 28 ianuarie 2020 a Curții de Apel Chișinău.

Prin încheierea din 30 iunie 2020 a Curții de Apel Chișinău s-a respins ca fiind inadmisibilă cererea de revizuire depusă de Elisaveta Istrate împotriva deciziei din 14 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău.

La 25 august 2020, Elisaveta Istrate, reprezentată de avocatul Victor Burduniuc, a depus cerere de recurs împotriva încheierii din 30 iunie 2020 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea cererii de recurs, casarea încheierii din 30 iunie 2020 a Curții de Apel Chișinău, emiterea unei noi decizii de admitere a cererii de revizuire cu casarea deciziilor din 14 martie 2019 și 24 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău și a hotărârii din 20 decembrie 2018 a Judecătorei Orhei, sediul Telenești, cu trimiterea cauzei la rejudecare în prima instanță, sau la discreția instanței, emiterea unei noi decizii de casare a încheierii din 30 iunie 2020 a Curții de Apel Chișinău cu trimiterea cauzei spre rejudecare.

În motivarea recursului s-a invocat că prin soluția instanței de revizuire s-au încălcat nu doar prevederile legii procesual civile, dar și prevederile CEDO. Deși, la caz au fost prezentate probe că prin actele judecătorești contestate i-au fost lezate drepturile și interesele legale, deoarece în baza acestor acte SRL „Agro Meșter HD” a înaintat o acțiune, aflată pe rolul Judecătorei Chișinău, sediul Centru, prin care se solicită achitarea sumei de 9792, 26 de euro, instanța de revizuire eronat nu a considerat necesar de a se pronunța asupra acestor probe.

Totodată, a menționat că redeschiderea procesului în temeiul art. 449 lit.c) Cod de procedură civilă este posibilă, în situația în care a fost lezate drepturile unor persoane neatruse în proces lezate prin actul judecătoresc, situația tipică în cazul său. Or, este clar că prin înaintarea cererii de chemare în judecată de către SRL „Agro Meșter HD” împotriva sa cu cerința de încasare a sumei de 9792, 26 de euro, care este și obiectul litigiului pe marginea căruia au fost emise actele contestate cu revizuire, anume ea este subiect al raportului material litigios și nu a fost atrasă în procesul cu privire la constarea nulității contractului de cesiune de creanță.

În prezent este acționată în judecată de către SRL „Agro Meșter HD”, la baza pretențiilor căruia se află actele judecătorești contestate prin revizuire. Atât instanța de revizuire, cât și instanțele de judecată nu au stabilit cercul tuturor persoanelor, drepturilor și intereselor cărora li se aduc atingere prin hotărârea pronunțată pe marginea cauzei.

În acest context, a solicitat deschiderea procedurii de revizuire în scopul înlăturării lacunelor și omisiunilor judecătorești care urmează a fi aplicate într-o manieră compatibilă cu prevederile art. 6 § 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale. Or, reexaminarea este necesară în virtutea circumstanțelor fundamentale și obligatorii (speța de referință Brumărescu c. României, hotărârea din 28 octombrie 1999). Aceeași regulă a fost reiterată de Curtea de la Strasbourg în speța Roșca c. Moldovei, hotărârea din 22 iunie 2006. Astfel, a considerat că în situația redată se distinge încălcarea principiului egalității armelor, unul dintre elementele inerente conceptului de proces echitabil, însă a fost privată de acest drept.

Recurenta a opinat că instanța de revizuire nu a analizat toate argumentele invocate și demonstrate, în situația în care a menționat expres că actele judecătorești contestate cu revizuire stau la baza unei noi cereri de chemare în judecată.

Copia recursului a fost expediată intimaților la 26 octombrie 2020, conform scrisorii de însoțire (Vol.II, f.d.205).

Din adresa lichidatorului G.Ț. „Istrati Elizaveta”, Oleg Muntean, s-a restituit corespondența cu mențiunea „necunoscut” (Vol.II, f.d.207-208).

În conformitate cu art. 425 Cod de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Curtea de Apel Chișinău a adoptat încheierea contestată la 30 iunie 2020, iar cererea de recurs a fost depusă la 25 august 2020.

Materiale cauzei atestă expedierea copiei încheierii participanților la proces prin scrisoarea de însoțire, datată cu 09 iulie 2020 (Vol.II, f.d.178), însă lipsesc date despre recepționarea acesteia de către recurentă. Astfel, recursul este declarat în termen.

În conformitate cu art. 426 alin. (3) Cod de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Studiind materialele dosarului în raport cu temeiurile invocate în recurs Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul neîntemeiat și care urmează a fi respins cu menținerea încheierii contestate, din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 427 lit. a) Cod de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

După cum rezultă din materialele dosarului, la 25 august 2020, Elisaveta Istrate, reprezentată de avocatul Victor Burduniuc, a depus cerere de recurs împotriva încheierii din 30 iunie 2020 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea încheierii recurate, casarea deciziilor din 14 martie 2019 și 24 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău și a hotărârii din 20 decembrie 2018 a Judecătoriei Orhei, sediul Telenești, cu trimiterea cauzei la rejudecare în prima instanță. Totodată, în cererea de recurs s-au invocat și prevederile art.449 lit.c) Cod de procedură civilă.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție conchide că Curtea de Apel Chișinău corect a constatat inadmisibilitatea acesteia, or temeiurile declarării revizuirii împotriva hotărârilor judecătorești irevocabile de către legiuitor sunt specificate exhaustiv în art. 449 Cod de procedură civilă.

Așadar, materialele cauzei cert denotă că revizuenta a depus cererea de revizuire în conformitate cu prevederile art.449 lit.c) CPC invocând că instanța a emis o hotărâre cu privire la drepturile persoanelor care nu au fost implicate în proces.

Prin urmare, instanța de recurs a remarcat că, redeschiderea procesului în temeiul art.449 lit. c) CPC, poate fi posibilă doar cu condiția că prin hotărârea sau decizia emisă, instanța s-a expus în privința drepturilor unor persoane care nu au fost

atrasede în proces ca participanți, lezându-le astfel în drepturi, fapt ce urmează a fi confirmat în instanța de judecată prin prezentarea probelor.

Or, atunci când se invocă temeiul prevăzut de art.449 lit. c) CPC, instanța de judecată urmează să constate dacă persoana care nu a fost implicată în proces este subiect al raportului material litigios. În acest sens urmează a fi prezentate probe pertinente și concludente, iar instanța urmează să constate dacă prin hotărârea supusă revizuirii, persoanei implicate în proces, i-au fost încălcate aceste drepturi.

Astfel, instanța de judecată reține că, temeiul de declarare a revizuirii prevăzut la art. 449 lit. c) CPC, are drept scop desființarea unei hotărâri judecătorești în cazul în care, după ce hotărârea judecătorească devine irevocabilă se constată faptul că instanța a emis o hotărâre cu privire la drepturile persoanelor care nu au fost implicate în proces.

La caz, instanța de recurs constată că, motivele invocate de Istrati Elizaveta se referă la dezacordul acesteia cu soluția adoptată prin decizia Curții de Apel Chișinău din 14 martie 2018 și nu relevă prin prisma art. 449 lit. c) CPC careva temeiuri legale ce ar justifica retractarea unei hotărâri judecătorești rămase irevocabile.

Astfel, Colegiul atestă că cele invocate de Istrati Elizaveta nu se încadrează în temeiurile prevăzute de art. 449 lit. c) din Codul de procedură civilă.

Or, Istrati Elisaveta nu a argumentat prin ce a fost lezată ultima în drepturi prin hotărârea Judecătoriei Orhei, sediul Telenești din 20 decembrie 2018, ne fiind atrasă în proces ca participant, în cazul în care lichidatorul GȚ „Istrati Elizaveta” – Oleg Muntean, a acționat în interesele debitorului GȚ „Istrati Elizaveta” și creditorilor acestuia.

Mai mult, se impune a menționa că revizuirea este o cale de atac de retractare și nu de reformare a hotărârii contestate, iar retractarea neîntemeiată a hotărârii contestate poate duce la încălcarea principiului stabilității raporturilor juridice, care înseamnă că soluția definitivă a oricărui litigiu nu trebuie rediscutată fără motive legale. De aceea, legea admite revizuirea numai în cazuri strict determinate, iar competența instanțelor ierarhic superioare de revizuire trebuie exercitată pentru a corecta erorile judiciare și omisiunile justiției, dar nu pentru a efectua o nouă examinare. Pornind de la jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, unul din aspectele fundamentale ale preeminenței dreptului este principiul securității raporturilor juridice, care cere printre altele, că atunci când instanțele judecătorești dau o apreciere finală unei chestiuni, constatarea lor să nu mai poată fi pusă în discuție (cazul Brumărescu contra României).

Principiul caracterului irevocabil al hotărârilor judecătorești cere că nici o parte să nu aibă dreptul să solicite revizuirea unei hotărâri irevocabile și obligatorii doar cu scopul de a obține o reexaminare și o nouă determinare a cauzei. Competența instanțelor ierarhic superioare de revizuire trebuie exercitată pentru a corecta erorile judiciare și omisiunile justiției, dar nu pentru a efectua o nouă examinare. Revizuirea nu trebuie considerată un apel camuflat, iar simpla existența două opinii diferite cu privire la aceeași chestiune nu este un temei de reexaminare. O derogare de la acest principiu este justificată doar atunci când este necesară, datorită unor circumstanțe esențiale și convingătoare (cazul Roșca contra Moldovei).

Distinct de cele relatate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul și de a menține încheierea din 30 iunie 2020 a Curții de Apel Chișinău.

În conformitate cu art. 427 lit. a) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

decide:

Se respinge recursul declarat de Elisaveta Istrate.

Se menține încheierea din 30 iunie 2020 a Curții de Apel Chișinău, în cauza, la cererea de chemare în judecată depusă de lichidatorul Gospodăriei Țărănești „Istrati Elizaveta”, Oleg Muntean, împotriva Întreprinderii de Stat Institutul de Tehnică Agricolă „Mecagro”, Societății cu Răspundere Limitată „Agro Meșter HD” cu privire la declararea nulității contractului de cesiune a creanței.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Ala Cobăneanu

Judecătorii

Dumitru Mardari

Iurie Bejenaru